

Undervisernoter: Rusmiddeltest

Private opholdssteder

Alle typer døgninstitutioner

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Rusmiddeltest

- Private opholdssteder
- Alle typer døgninstitutioner

Undervisernoterne består af to dele.

- 1 del: Baggrundsviden til underviseren
- 2 del: Noter til de enkelte dias til undervisningen.

Del 1: Baggrund til underviseren

Overskrift	Noter
Anvendelsesområde:	Materialet er målrettet til undervisning af ledere og medarbejdere i private opholdssteder og på alle typer af døgninstitutioner, dvs. åbne døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på åbne døgninstitutioner, delvis lukkede døgninstitutioner samt sikrede og særlig sikrede afdelinger på sikrede institutioner.

<p>Regler i fokus:</p>	<p>Voksenansvarslovens § 5 om rusmiddeltest er ny. Med bestemmelsen indføres en klar lovhjemmel til, at opholdssteder og døgninstitutioner, kan anvende rusmiddeltests i nærmere bestemte situationer, hvis barnet eller den unge har meddelt generelt samtykke herom.</p> <p><i>§ 5. Personalet på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om social service kan anvende en rusmiddeltest, når et barn eller en ung har et misbrug eller der er konkrete grunde til at antage, at barnet eller den unge har indtaget rusmidler. Barnet eller den unge skal forinden have afgivet et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest. For børn under 12 år skal forældremyndighedsindehaveren have afgivet et generelt samtykke til, at barnet i konkrete situationer kan samtykke til at aflægge en rusmiddeltest.</i></p> <p><i>Stk. 2. Barnet, den unge og forældremyndighedsindehaveren skal informeres om reglerne for aflæggelse af rusmiddeltest forud for afgivelse af generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest.</i></p> <p><i>Stk. 3. Anvendelse af rusmiddeltest kan kun ske, når barnet eller den unge medvirker frivilligt til aflæggelsen heraf.</i></p> <p><i>Stk. 4. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af rusmiddeltest efter stk. 1-3, herunder om fremgangsmåden og om krav til indholdet af samtykket.</i></p> <p>Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge har i § 2 bestemmelser om anvendelse af rusmiddeltest.</p> <p>Reglerne er endvidere uddybet i vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 51-55.</p>
<p>Anvendte kilder til materialet:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 619 af 8. juni 2016) • Lov om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om folkeskolen (Lov nr. 647 af 8. juni 2016) • Forslag til Lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge (Lovforslag nr. L 162, Fremsat den 30. marts 2016 af social- og indenrigsministeren) • Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1543 af 13. december 2016) • Lov om ændring af lov om socialtilsyn, lov om social service og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1544 af 13. december 2016) • Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge (Bek. nr. 1707 af 20. december 2016) • Vejledning til lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Vej. nr. 10370 af 21. december 2016) • Betænkning fra Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget) (Betænkning nr. 1551. Marts 2015)
<p>Materialets</p>	<p>Materialet er udarbejdet, så det kan anvendes både som et modul på en</p>

anvendelse:	<p>kursusdag, hvor der undervises i hele regelsættet i voksenansvarsloven, og som et selvstændigt undervisningsmodul, f.eks. ved en temadag, et personalemøde eller lignende. Hvor materialet anvendes til et selvstændigt undervisningsforløb anbefales det, at der indledes med modulet, der rummer en generel introduktion til loven, voksenansvaret mv.</p>
Baggrund for lov om voksenansvar overfor anbragte børn og unge:	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme med forslag til et kommende regelsæt.</p> <p>Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart. Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer samt faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertgrupper.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler, herunder med tydeliggørelse af børn og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af adgangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder muligheden for afværgehjælp og undersøgelse af et barn eller en ung person på sikrede døgninstitutioner. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børn og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.</p> <p>Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for social- og indenrigsområdet. Aftalen ligger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar overfor anbragte børn og unge er en udmøntning af den politiske aftale.</p> <p>Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende</p>

	<p>magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret og sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.</p> <p>Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i Servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.</p>
<p>Lidt om baggrunden for reglen om rusmiddeltest:</p>	<p>Efter de tidligere gældende regler var der ikke hjemmel i serviceloven til, at institutioner og opholdssteder kunne afkræve, at et anbragt barn eller en ung skulle aflægge en urinprøve eller andre former for rusmiddeltests. Anvendelse af rusmiddeltest har derfor krævet, at det skete frivilligt, og at der forelå et samtykke.</p> <p>Kortlægningen af praksis for magtanvendelse over for anbragte børn og unge, som blev udfærdiget i forbindelse med Magtanvendelsesudvalgets arbejde, viser, at en stor del af de adspurgte institutioner i praksis anvender urinprøver. Den mest udbredte årsag til, at institutionerne anmoder et barn eller en ung om at aflægge en urinprøve, er, at der er konkret mistanke om narkotikamisbrug. En tredjedel af de adspurgte opholdssteder og ca. en femtedel af døgninstitutionerne anvender imidlertid urinprøver rutinemæssigt.</p> <p>Erfaringer fra bl.a. Folketingets Ombudsmands tilsynsbesøg på en række socialpædagogiske opholdssteder viser tilsvarende, at de anbragte børn og unge bliver bedt om at aflægge urinprøve i forskellige situationer. Det kan f.eks. være, når en ung, der tidligere har haft misbrugsproblemer, har været på besøg udenfor anbringelsesstedet, eller når den unges sagsbehandler ønsker, at der bliver taget en prøve. Det er frivilligt, om de anbragte børn og unge vil aflægge en urinprøve, men i praksis har det i nogle tilfælde vist sig at kunne få konsekvenser, hvis barnet eller den unge nægter at medvirke. Det kan f.eks. være, at nægtelsen bliver betragtet som et positivt testresultat, eller at der foretages indgreb i barnet eller den unges bevægelsesfrihed.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget drøftede anvendelsen af rusmiddeltest over for anbragte børn og unge. Det er udvalgets opfattelse, at der kan være et behov for at kontrollere, om et barn eller en ung benytter sig af rusmidler. Først og fremmest af hensyn til barnet eller den unges sundhed og udvikling ved at forebygge et potentielt misbrug eller ved at hjælpe den pågældende med at komme ud af et misbrug. Anvendelsen af rusmiddeltest kan også være relevant af hensyn til de øvrige børn og unge på anbringelsesstedet for at sikre et godt og stabilt miljø, hvor der ikke forekommer euforiserende stoffer m.v.</p> <p>Flertallet i Magtanvendelsesudvalget anbefalede derfor, at der etableres en klar og afgrænset lovhjemmel til, at et anbragt barn eller en ung kan give samtykke til at aflægge en rusmiddeltest, hvis der på baggrund af konkrete omstændigheder er mistanke om, at vedkommende har indtaget rusmidler.</p>

	<p>I forlængelse heraf indgik det i den politiske aftale om voksenansvar for anbragte børn og unge, at der skulle ske en tydeliggørelse af de eksisterende regler på området, herunder adgangen til at anvende rusmiddeltest med samtykke.</p>
--	--

Del 2: Noter til PowerPoint

Dias 2:

Rettigheder og indgreb heri

VÆR ALTID OPMÆRKSOM PÅ:

§ 5 i lov om voksenansvar om rusmiddeltest er indgreb i barnets eller den unges personlige integritet, og må derfor kun ske undtagelsesvist!

Anvendelsen af rusmiddeltest kan dog være nødvendig af hensyn til omsorgen for det enkelte barn eller den enkelte unge, eller af hensyn til at skabe trygge og stabile rammer for de øvrige anbragte børn og unge.

Rusmiddeltest adskiller sig fra andre indgreb ved, at det forudsætter samtykke.

Rusmiddeltest 2

Dias 2	<p>Note: Rettighed og indgreb heri</p> <p>Dette dias har til formål at angive sammenhængen mellem rettighed og lovregel om indgreb.</p>
--------	--

Dias 3:

Personlig integritet og selvbestemmelse

Ret til respekt for den personlige integritet og til selvbestemmelse

- Integritet:
  - Ifølge den danske ordbog: *Ukrænkelighed*. En persons evne og vilje til at handle selvstændigt, ærligt og redeligt uden uvedkommende eller upassende hensyntagen til nogen eller noget
- Selvbestemmelse er et centralt begreb i lov om voksenansvar – frihed til bl.a. at bestemme over egen person, egne handlinger og egne ting
- Mindreårige børn og unge har ikke ret til fuld selvbestemmelse, men har ret til respekt for deres personlige integritet, til medbestemmelse og medinddragelse, under hensyntagen til deres alder og modenhed

Væsentlige bestemmelser:

- Lov om voksenansvar §§ 1 og 3

Rusmiddeltest

3

Noter: Personlig integritet og selvbestemmelse

Dias 3

Det anbefales, at dette dias springes over, hvis materialet anvendes på en kursusdag, hvor der undervises i hele regelsættet i voksenansvarsloven, herunder børn og unges rettigheder, idet diasset også indgår i modulet børn og unges rettigheder.

Integritet og selvbestemmelse hænger tæt sammen.

Ordet Integritet henviser til

1. Et (abstrakt) rum, der omgiver personen og som adskiller vedkommende fra omgivelserne. Dvs. rummet beskytter mod krænkelse osv
2. En persons evne og vilje til at handle selvstændigt, ærligt og redeligt uden uvedkommende el. upassende hensyntagen til nogen el. noget. I forhold til menneskeretten betyder integritet således at personens krop og selvbestemmelse skal respekteres (Kilde: Den danske ordbog)

I forbindelse med lov om voksenansvar anvendes begrebet "personlig integritet". Herved forstås, at børn og unge skal beskyttes mod indgreb i den fysiske integritet i form af f.eks. udnyttelse, ydmygelse og krænkelse. Børn og unge skal endvidere behandles med respekt for deres person, herunder beskyttes mod følelsesmæssige overgreb og offentlig udlevering.

Børn og unge har ikke fuld selvbestemmelsesret. På grund af deres alder og umodenhed kan de have vanskeligt ved at overskue konsekvenserne af deres handlinger. De er derfor underlagt forældremyndighed, der har ansvaret for, at varetage deres interesser. Og deres selvbestemmelse justeres ift. alder og modenhed, jf. voksenansvarsloven.

Børn og unges selvbestemmelsesret og deres ret til respekt for deres personlige integritet er centrale begreber i forbindelse med lov om voksenansvar.

Dias 4:

<p>Lovreglens indhold</p> <p>Anvendelsesområde</p> <ul style="list-style-type: none">
• Private opholdssteder og alle typer døgninstitutioner <p>Betingelser for indgreb</p> <ul style="list-style-type: none">
• Der skal foreligge et generelt, informeret, frivilligt, udtrykkeligt samtykke og
• Barnet eller den unge skal have et misbrug eller
• Der skal være en konkret mistanke om indtagelse af rusmiddel <p>Kompetence til udførelse – personkreds</p> <ul style="list-style-type: none">
• Personalet på opholdsstedet eller døgninstitutionen <p>Form for indgreb</p> <ul style="list-style-type: none">
• Gennemførelse af rusmiddeltest med barnet eller den unges frivillige medvirken <p>Rusmiddeltest 4</p>
--

	<p>Noter: Lovreglens indhold</p>
Dias 4	<p>Dette dias har til formål at illustrere de forskellige elementer, som bestemmelsen om rusmiddeltest består af, og at det er væsentligt at være opmærksom på de enkelte elementer.</p> <p>Lovens § 5 indeholder regler om samtykke til rusmiddeltest, samt at barnet eller den unge skal deltage frivilligt til testen.</p> <p>Bekendtgørelsen indeholder nærmere regler om afgivelse af samtykket, dets tidsmæssige rækkevidde samt om tilbagekaldelse af samtykket. Bekendtgørelsen fastsætter også regler om, at forældremyndigheden og den anbringende kommune skal orienteres, når der er foretaget rusmiddeltest. Og endelig er der i bekendtgørelsen bestemmelse om, at rusmiddeltest skal ske efter almindelige sundhedsfaglige retningslinjer.</p> <p>I det følgende behandles derfor både lovens og bekendtgørelsens bestemmelser.</p> <p>Kommer der under det punkt spørgsmål fra deltagerne, som vil blive behandlet senere, kan spørgsmålene eventuelt noteres ned til senere besvarelse.</p>

Dias 5:

Anvendelsesområde

Bestemmelsen om rusmiddeltest kan anvendes over for anbragte børn og unge under 18 år, samt unge over 18 år, der er anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse.

Anbringelsessteder:

- Private opholdssteder
- Døgninstitutioner, herunder
  - Delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner
  - Delvis lukkede døgninstitutioner
  - Sikrede døgninstitutioner
  - Særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner

Rusmiddeltest

5

Noter: **Anvendelsesområde**

Dette dias angiver de typer af anbringelsessteder, hvor reglen om rusmiddeltest finder anvendelse.

Dias 5

Bestemmelsen finder anvendelse på:

- De private opholdssteder
- På alle typer døgninstitutioner, dvs.:
  - Åbne døgninstitutioner (åbne afdelinger)
  - Delvis lukkede institutioner
  - Delvis lukkede afdelinger i døgninstitutioner
  - Sikrede døgninstitutioner
  - Særlig sikrede afdelinger i sikrede institutioner

Børn og unge omfattet:

- Alle anbragte børn og unge under 18 år
- Unge over 18 år, der er anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse

Børn og unge, der ikke er omfattet:

- Unge, der er anbragt i efterværn er ikke omfattet af lov om voksenansvar. Unge over 18 år, der er anbragt i efterværn har dog også mulighed for selv at bestemme eller vælge, at de gerne vil have foretaget en rusmiddeltest

Dias 6:

Betingelser for indgreb

- Der skal foreligge et generelt samtykke, der er informeret, frivilligt og udtrykkeligt

OG

- Barnet eller den unge har et fastslået misbrug, eller
- Der er konkrete grunde til at antage, at et barn eller en ung har indtaget rusmidler

Rusmiddeltest

6

Note: **Betingelser for indgreb**

Dias 6

- Der skal foreligge et generelt samtykke, der er informeret, frivilligt og udtrykkeligt

OG

- Det er endvidere en betingelse for anvendelse af rusmiddeltest, at barnet eller den unge har et fastslået misbrug, eller der er konkrete grunde til at antage, at et barn eller en ung har indtaget rusmidler

Det kan f.eks. være barnets eller den unges adfærd i den konkrete situation, der giver mistanke om rusmiddelpåvirkning. Det bør også give anledning til mistanke, hvis et barn eller en ung generelt begynder at udvise en ændret adfærd og fx. At de begynder at omgås andre børn eller unge med et kendt misbrug. Det kan også være, de ofte opsøger steder, som er kendt for handel med hash og andre stoffer, eller at de begynder at sælge ud af deres ejendele for at finansiere et potentielt misbrug. Endelig kan kendskab til barnets eller den unges baggrund og årsag til anbringelsen, herunder viden om eventuelt tidligere misbrug indgå i vurderingen.

Dias: 7-8

Generelt samtykke

Samtykket skal være:

- Informeret – information om muligheden for rusmiddeltest, om reglerne om afgivelse af samtykke samt om gennemførelsen af testen
- Frivilligt – barnet eller den unge eller forældrene må hverken direkte eller indirekte tvinges til at samtykke
- Udtrykkeligt – der må på ingen måde være tvivl om, hvorvidt der er afgivet et samtykke

Samtykket kan være mundtlig eller skriftligt – dog opmærksomhed på, at et samtykke bedst kan bevises, når det er skriftligt.

Samtykket skal altid kunne trækkes tilbage.

Rusmiddeltest

7

Generelt samtykke

Ansvarlig:

- Lederen eller dennes stedfortræder er ansvarlig for at indhente det generelle samtykke. Tilbagekaldelse skal ske udtrykkeligt til lederen eller dennes stedfortræder

Afgiver af samtykket:

- Børn og unge, der er fyldt 12 år kan selv afgive det generelle samtykke
- Forældremyndighedsindehaveren giver generelt samtykke for børn under 12 år

Rusmiddeltest

8

Noter: **Generelt samtykke**

Dias 7

Det er lederen eller denne stedfortræder, der er ansvarlig for at indhente det generelle samtykke.

Dias 8

Samtykket skal være informeret, frivilligt og udtrykkeligt.

Ved **informeret** samtykke forstås, at barnet eller den unge skal informeres grundigt om reglerne for aflæggelse forud for afgivelse af et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest. Der skal således informeres om muligheden for at aflægge rusmiddeltest, reglerne for afgivelse af samtykke, samt om de praktiske forhold vedrørende gennemførelsen af en sådan test.

Informationen skal være fyldestgørende, så barnet eller den unge bliver bevidst om og på forhånd kan tage stilling til, hvad han eller hun giver samtykke til, hvis der senere opstår behov for aflæggelse af en rusmiddeltest i en konkret situation.

Information om de generelle regler for rusmiddeltest kan indgå som led i den generelle information, som barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren får i forbindelse med indskrivning på anbringelsesstedet. Det vil sige, at informationen om rusmiddeltest kan indgå i den generelle information om relevante forhold og regler for anbringelsen, herunder fx. orientering om anbringelsesstedets husorden.

Ved **frivilligt** forstås, at barnet eller den unge ikke må tvinges direkte eller indirekte til at samtykke. I den forbindelse skal det nævnes, at det aldrig må få negative konsekvenser for barnet eller den unge, at vedkommende ikke vil samtykke. Hverken generelt eller konkret.

Ved **udtrykkeligt** forstås, at der ikke må opstå tvivl om, hvorvidt der er givet et egentligt samtykke. Samtykket kan være mundtligt eller skriftligt. Dog antages det, at et skriftligt samtykke er nemmere at bevise efterfølgende, men det er op til det enkelte anbringelsessted at beslutte, hvordan man håndterer og sikrer samtykkeproceduren på stedet. Et mundtligt samtykke vil eventuelt kunne noteres i barnet eller den unges journal.

For børn og unge, der er fyldt 12 år, er det barnet eller den unge selv, der afgiver det generelle samtykke. For børn og unge under 12 år skal forældremyndighedsindehaveren have afgivet et generelt samtykke til, at barnet eller den unge i konkrete situationer kan afgive et samtykke til at aflægge en rusmiddeltest, jf. lovens § 5, stk. 1.

Det generelle samtykke fra barnet eller den unge eller forældremyndighedsindehaveren kan med fordel indhentes i forbindelse med anbringelsen. Der vil også undervejs i anbringelsesforløbet kunne indhentes samtykke, hvis dette ikke tidligere er afgivet, og det efterfølgende vurderes, at der kan opstå behov for at kunne anvende en rusmiddeltest.

Et generelt samtykke til anvendelse af rusmiddeltest kan altid tilbagekaldes. Tilbagekaldelsen skal ske udtrykkeligt til anbringelsesstedets leder eller dennes stedfortræder.

I situationer, hvor det generelle samtykke er trukket tilbage, vil betingelserne for at anvende rusmiddeltest ikke længere være opfyldt.

Dias 9:

Kompetence til udførelse - personkreds

Personalet (ledelse og medarbejdere) på et anbringelsessted har den formelle kompetence til at udføre rusmiddeltest.

Ved personale forstås personale, der udfører pædagogisk arbejde eller pædagogiske opgaver.

Bestemmelsen omfatter ikke andet personale som køkkenpersonale, pedeler og rengøringspersonale.

Rusmiddeltest

9

Noter: **Kompetence til udførelse - personkreds**

Dias 9

Personalet på anbringelsesstedet kan foretage en rusmiddeltest, når lederen eller dennes stedfortræder har indhentet et generelt samtykke.

Ved begrebet "personale på anbringelsesstederne" forstås personale, der udfører pædagogisk arbejde, har gennemført en pædagogisk uddannelse, eller som indgår i gennemførelsen af alment pædagogisk arbejde og varetager andre pædagogiske arbejdsopgaver.

Adgangen til at foretage indgreb efter loven omfatter således ikke eventuelt øvrigt personale på institutionerne, f.eks. køkkenmedarbejdere, pedeller eller rengøringspersonale.

Dias 10:

Form for indgreb

- I den konkrete situation skal barnet eller den unge enten have et misbrug, eller der skal være konkrete grunde til at antage at barnet eller den unge har indtaget rusmidler
- Anbringelsesstedet må ikke rutinemæssigt anvende rusmiddeltest
- Barnet eller den unge skal FRIVILLIGT medvirke til testen
- Rusmiddeltesten skal ALTID udføres efter almindelige sundhedsfaglige forskrifter
  - Se evt. hjemmesiden: stofraadgivningen.dk
- Forældremyndigheden og den anbringende kommune skal efterfølgende orienteres

Rusmiddeltest

10

Noter: **Form for indgreb**

Personalet kan anvende en rusmiddeltest, når et barn eller en ung har et misbrug, eller der er konkrete grunde til at antage, at barnet eller den unge har indtaget rusmidler.

Dias 10

Det kan fx være situationer, hvor barnets eller den unges adfærd giver mistanke om rusmiddelpåvirkning. Eksempelvis bør det give anledning til mistanke, hvis et barn eller en ung generelt begynder at udvise en ændret adfærd fx ved at omgås andre børn eller unge med et kendt misbrug.

Testen

Der er ikke krav om, at anbringelsesstederne skal anvende en bestemt type test, men det forudsættes, at der udelukkende må anvendes rusmiddeltests, der er godkendt til formålet.

En række af de tests, man kan anvende er meget følsomme. Det betyder, at hvis der blot er den mindste smule af et stof, der ligner et rusmiddel, så vil testen blive positiv. Hash kan f.eks. spores i urinen i op til 6 uger efter, barnet eller den unge har røget det, mens kokain kun kan måles 4-5 dage efter indtagelse. Personalet på anbringelsesstederne skal derfor være opmærksomme på, at der kan forekomme testresultater, som er falsk positive, og dermed risikoen for, at man mistror en ung, som reelt ikke har indtaget rusmidler for nyligt.

Nærmere information om rusmiddeltests kan fås på hjemmesiden stofraadgivningen.dk.

Frivilligt

Anvendelse af rusmiddeltest kan kun ske, når barnet eller den unge medvirker frivilligt til aflæggelse heraf. Testen må ikke foretages ved tvang, hvis barnet eller den unge modsætter sig. Dette gælder uagtet, at der er afgivet et generelt samtykke.

Det skal altid være muligt for barnet eller den unge ved sine ord eller handling at modsætte sig aflæggelsen af en konkret rusmiddeltest. Hvis barnet eller den unge nægter og modsætter sig aflæggelse af en test, må personalet respektere dette. Dette gælder uanset om det sker ved ord eller handling,

Nægter barnet at deltage i en rusmiddeltest, må dette ikke få negative konsekvenser for barnet eller den unge efterfølgende. Personalet kan således ikke fx beslutte, at vedkommende ikke må mødes med venner efter skoletid eller lign., hvis vedkommende ikke afgiver samtykke.

I en situation, hvor barnet eller den unge nægter at deltage, kan der alt efter situationen opstå tvivl om, hvorvidt barnet eller den unge har trukket sit generelle samtykke tilbage, således at betingelserne for fremtidige rusmiddeltest ikke længere er til stede. Tilbagekaldelsen skal derfor ske udtrykkeligt til anbringelsesstedets leder eller dennes stedfortræder. Konkret betyder det, at man i den konkrete situation undlader at foretage testen, og så efterfølgende, når barnet eller den unge er faldet til ro og ikke er påvirket af euforiserende stoffer, tager en snak med barnet eller den unge om, hvorvidt det generelle samtykke stadig gør sig gældende, eller om samtykket er trukket tilbage.

Orientering

Når der i en konkret situation er anvendt rusmiddeltest, skal forældremyndighedsindehaveren til barnet eller den unge altid orienteres om, at der er anvendt en rusmiddeltest, herunder om testens resultat,

Tilsvarende skal den anbringende kommune orienteres, når der i en konkrete situation er anvendt rusmiddeltest for et barn eller en ung. Formålet hermed er, at den anbringende kommune skal sikre, at der er overensstemmelse mellem barnet eller den unges handleplan og de faktiske forhold.

Det er ikke muligt at anvende rusmiddeltests rutinemæssigt på anbringelsesstederne, og det må heller ikke få negative konsekvenser for barnet eller den unge, at vedkommende ikke ønsker at samtykke generelt til rusmiddeltest, eller at vedkommende nægter i en konkret situation.

Dias 11

<p>Casearbejde</p> <p>Refleksion og dialog om rusmiddeltest</p> <p>Rusmiddeltest 11</p>
--

Dias 11	<p>Noter: Casearbejde</p> <p>Socialstyrelsen har fået udarbejdet en film, der vil kunne anvendes til refleksion og drøftelse af bestemmelsen om rusmiddeltest. Linkene der er indsat henviser til de konkrete sider, hvor filmen ligger. På filmsiden findes en kort beskrivelse af filmen, refleksionsspørgsmål samt en pdf-fil indeholdende casen i skriftlig form med juridiske og pædagogiske kommentarer.</p> <p>Se filmen og få deltagerne til i grupper at drøfte de tilhørende refleksionsspørgsmål.</p> <p>Amalie, 16 år - Mistanke om hash</p> <p>Amalie er anbragt på Flintegården, der er en døgninstitution for unge mellem 14-22 år bl.a. med misbrugsproblematikker. Institutionen anvender rusmiddeltest, og Amalie har ved sin anbringelse givet et generelt samtykke til, at personalet kan teste hende. Amalie har netop været hjemme på weekend. Hendes mor har ringet til institutionen og fortalt, at hun har været i byen hele lørdag nat, og at hun virker påvirket af stoffer. Pædagogerne ønsker at foretage en rusmiddeltest af Amalie, men hun nægter.</p>
---------	--